

ประโยค ป.ธ. ๗
แปล มครเป็นไทย
สอบ วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

๑. ตตุถ ยนฺนุนาติ ปรีวิตกุกทสุสนเมตฺ ๑ เอวํ กิรสฺส ปรีวิตกุกโก
 อุปฺปนฺโน ยมยํ ปรีสา เอกคฺคจิตฺตา ชมฺมํ สุณาติ อโห วตฺตํหมฺปิ ตํ
 สฺุณฺเณยฺยติ ๑ อถโฆ สุทฺธิโน กลนฺทปฺตฺโต เยน สา ปรีสาติ อีธ กสฺมา เยน
 ภควาติ อวตฺวา เยน สา ปรีสาติ วุตฺตฺนฺติ เจ ๑ ภควนฺตํ หี ปรีวารตฺวา
 อุพารุพารชฺชา มหตี ปรีสา นิสินฺนา ตตฺร น สกฺกา อิมินา ปจฺจมา อากเตน
 ภควนฺตํ อุปสงฺกมิตฺวา นิสีทิตฺุ ปรีสา ย ปน เอกสฺมึ ปเทเส สกฺกาติ โส
 ตํ ปรีสํเยว อุปสงฺกมฺนฺโต ๑ เตน วุตฺตํ อถโฆ สุทฺธิโน กลนฺทปฺตฺโต เยน
 สา ปรีสาติ ๑ เอกมฺนฺตํ นิสินฺนสฺส โข สุทฺธินฺนสฺส กลนฺทปฺตฺตสฺส เอตทโหสีติ
 น นิสินฺนมตฺตสฺเสว อโหสี อถโฆ ภควโต สิกฺขาตฺตยฺยปฺสํหิตํ โถกํ ชมฺมกถํ
 สุตฺวา ตํ ปนสฺส ยสฺมา เอกมฺนฺตํ นิสินฺนสฺเสว อโหสี เตน วุตฺตํ เอกมฺนฺตํ
 นิสินฺนสฺส โข สุทฺธินฺนสฺส กลนฺทปฺตฺตสฺส เอตทโหสีติ ๑ ก็ อโหสีติ ๑ ยถา
 ยถา โขติอาทึ ๑ ตตฺรยํ สงฺเขปกถา ๑ อหํ โข เยน เยน อากาเรน ภควตา
 ชมฺมํ เทสิตํ อาชานามิ เตน เตน เม อุปฺปริกฺขโต เอวํ โหติ ๑ ยเทตํ
 สิกฺขาตฺตยฺยพฺรหฺมจฺริยํ เอกทิวสํปี อขณฺฑํ กตฺวา จริมกจิตฺตํ ปาเปตพฺพตฺตาย
 เอกนฺตปรีปฺณณฺฑํ จริตพฺพํ เอกทิวสฺมฺปี จ กิเลสฺมเลน อมลีนํ กตฺวา จริมกจิตฺตํ
 ปาเปตพฺพตฺตาย เอกนฺตปรีสุทฺธํ ๑ สงฺขลิจิตฺตฺนฺติ ลิจิตฺตฺสงฺขสทิสํ ไรตฺตฺสงฺขสปาฎิภาคํ
 จริตพฺพํ ๑

๒. อิทํ น สฺกฺรํ อการํ อชฺฌาวสตาติ อการมชฺเฒ วสนฺเตน
 เอกนฺตปรีปฺณณฺฑํ ๑เปฯ จริตฺุ ๑ ยนฺนุนาหํ เกเส จ มสฺสฺสุจฺจ โโอหารตฺวา
 กาสายรสปิตฺตฺตาย กาสายานิ พฺรหฺมจฺริยํ จรฺนฺตํ อนฺุจฺจวิกาณิ อจฺจนาเทตฺวา
 ปรีทิตฺวา อการมฺหา นิกฺขมิตฺวา อนคาริยํ ปพฺพเชยฺย ๑ เอตฺถ จ ยสฺมา

อคารสุส หิต์ กสิวณิษฐชาติกมัม อคาริยนติ วุจจติ ตลฺยจ ปฺพพชฺชชาย นตฺถิ
 ตสฺมา ปฺพพชฺชชา อนคาริยาติ ฌาตพฺพา ฯ ตํ อนคาริยํ ปฺพพชฺชํ ฯ
 ปฺพพชฺชเยยนฺติ ปฏฺฐิปรชฺชเยยฺยํ อจิรวุจฺจิตาย ปริสาย เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิตฺติ
 สุทฺทินฺโน อวฺภูจฺจิตาย ปริสาย น ภควนฺตํ ปฺพพชฺชํ ยาจิ ฯ กสฺมา ฯ
 ตตฺรสุส พฺหุ ฌาติสาลโหิตา มิตฺตามจฺจา สนฺติ เต ตวํ มาตาปีตฺถุนํ
 เอกปฺตฺตโก น ลพฺภา ตยา ปฺพพชฺชิตฺตุนฺติ พาหามปี คเหตุวา อากทฺธมฺเยยฺยํ
 ตโต ปฺพพชฺชชาย อนฺตราโย ภวิสฺสตีติ สเหว ปริสาย อฺภูจฺจิตฺวา โลกํ
 คนฺตฺวา ปุณฺ เณจิ สรีริกิจฺจเลเสน นีวตฺติตฺวา ภควนฺตํ อุปสงฺกมม ปฺพพชฺชํ
 ยาจิ ฯ เตน วุจฺจตํ อถโข สุทฺทินฺโน กลนฺนทปฺตฺโต อจิรวุจฺจิตาย ปริสาย ฯเปฯ
 ปฺพพาเชตฺถ มํ ภควาติ ฯ ภควา ปน ยสฺมา راهุलगุมารสุส ปฺพพชฺชโต ปฏฺฐิติ
 มาตาปีตฺถุหิ อนนฺนฺลฺลาตํ ปฺตฺตํ น ปฺพพาเชติ ตสฺมา ตํ ปุจฺฉนิ อนนฺลฺลาโตสิ
 ปน ตวํ สุทฺทินฺน มาตาปีตฺถุหิ ฯเปฯ ปฺพพชฺชชายาติ ฯ อิโต ปริ ปาจานุสारेเนว
 คนฺตฺวา ตํ กรณิยํ ตีเรตฺวาติ เอตถ เอวมตฺโต เวทิตพฺโพ ฯ ชฺฐนิกฺเขเปเนว
 ตํ กรณิยํ นิกฺขฺจาเปตฺวา ฯ น หิ ปฺพพชฺชชาย ติพฺพจฺจนฺนทสุส ภณฺทปฺปโยชน-
 อุตฺถารสารณาทีสุ วา นกฺขตฺตกีฬาย วา จิตฺตํ นมตี ฯ

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๗

แปล มครเป็นไทย

๑. บรรดาบทเหล่านั้น บทว่า **ยฺหฺนฺน** นั้น เป็นบทแสดงถึงความปริวิตก ฯ ได้ยินว่า สุตินฺกัถฺนทฺบุตรํ นั้น เกิดความปริวิตกขึ้นอย่างนี้ว่า บริษัทนี้ มีจิตแน่วแน่ ฟังธรรมใคอยู่ โอบนอ แม้เรา ก็ฟังฟังธรรมนั้น ฯ หากฟังทั่วว่า ในคำว่า **อลฺโข สุตินฺโน กลนฺทฺปุตุโต เยน สา ปริสตา** นี้ เพราะเหตุไร ท่านพระอุบาลีเถระ จึงไม่กล่าวว่า เข้าไปเฝ้า โดยทางที่พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ (แต่) กล่าวว่า เข้าไปโดยทางที่บริษัทนั้นนั่งอยู่ ฯ เฉลยว่า ความจริง บริษัทหมู่ใหญ่ มีคนจำนวนมาก นั่งห้อมล้อมพระผู้พระภาคเจ้าอยู่แล้ว สุตินฺกัถฺนทฺบุตรํ นี้ มาภายหลัง จึงไม่สามารถเข้าไปนั่งเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้าในบริษัทนั้นได้ แต่ก็สามารถ เข้าไปนั่งที่ส่วนหนึ่งของบริษัทได้ เพราะฉะนั้น สุตินฺกัถฺนทฺบุตรํ นั้นจึงเข้าไปยังบริษัทนั้นนั่นแล ฯ เพราะเหตุนี้ ท่านพระอุบาลีเถระ จึงกล่าวว่า ครั้งนั้นแล สุตินฺกัถฺนทฺบุตรเข้าไปโดยทางที่บริษัทนั้นนั่งอยู่ ฯ หลายบทว่า **เอกมฺหฺตํ นิสินฺนฺสฺส โข สุตินฺนฺสฺส กลนฺทฺปุตุตฺสฺส เอตทโหสิ** ความว่า ความปริวิตกนี้ หากได้มีแก่สุตินฺกัถฺนทฺบุตรผู้เพียงนั่งแล้วเท่านั้นไม่ แต่โดยที่แท้ ความปริวิตกนั้น ได้มีแก่สุตินฺกัถฺนทฺบุตรนั้น ผู้นั่งฟังธรรมกถาได้หน่อยหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยไตรสิกขาของพระผู้มีพระภาคเจ้า ณ ที่ข้างหนึ่งนั่นแล เพราะเหตุนี้ ท่านพระอุบาลีเถระจึงกล่าวว่า ความปริวิตกนี้ ได้มีแก่สุตินฺกัถฺนทฺบุตรผู้นั่งแล้ว ณ ที่ข้างหนึ่งแล ฯ ถามว่า ความปริวิตกนี้ ได้มีแล้วอย่างไร ฯ แก้วว่า ได้มีว่า **ยถา ยถา โข เป็นต้น** ฯ ในคำว่า **ยถา ยถา โข เป็นต้น** นั้น มีกถาโดยสังเขปดังต่อไปนี้ ฯ เราแลจะรู้ทั่วถึงธรรมที่พระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงแสดงแล้วด้วยอาการใด ๆ ความปริวิตกอย่างนี้ ย่อมมีแก่เรา ผู้ใคร่ครวญอยู่ด้วยอาการนั้น ๆ ฯ พรหมจรรย์คือไตรสิกขานั้น ชื่อว่า ฟังประพฤติให้บริบูรณ์โดยส่วนเดียว เพราะต้องทำมิให้ขาดแม้วันเดียว แล้วให้ถึงจรมกจิต (คือจิตดวงสุดท้าย) และชื่อว่า

ฟังประพจน์ให้บริสุทธิ์โดยส่วนเดียว เพราะต้องทำให้เสร็จหมองเพราะมลทิน คือกิเลสแม้วันเดียว แล้วให้ถึงจรมกจิต ฯ บทว่า **สขุขลิขิต** ความว่า ฟังปฏิบัติ ให้เป็นคุณสังข์ที่ขัดแล้ว คือให้มีส่วนเปรียบด้วยสังข์ที่ชำระแล้ว ฯ

๒. หลายบทว่า **อิทํ น สุกฺริ อคาริ อชฺฌาวสตา** ความว่า การที่ผู้อยู่ท่ามกลางเรือน จะประพจน์พรหมจรรย์นี้ให้บริบูรณ์โดยส่วนเดียว ฯล ฯ ฯ ไฉนหนอ เราฟังโกณम्मและหมวด ครองคือนุ่งห่มผ้าที่ชื่อว่ากาสาชะ เพราะยอมแล้วด้วยน้ำฝาด เป็นของควรแก่ผู้ประพจน์พรหมจรรย์ แล้วออกจากเรือน บวชไม่มีเรือน ฯ ก็ในบทว่า **อนคาริยํ** นี้ เพราะกสิกรรมและพาณิชยกรรม เป็นต้น ที่เป็นประโยชน์แก่เรือน ท่านเรียกว่า **อคาริยะ** ก็กสิกรรมและพาณิชยกรรม เป็นต้น ที่เป็นประโยชน์แก่เรือนนั้น ไม่มีในบรรพชา ฉะนั้น บรรพชา ฟังทราบ ว่า **อนคาริยา** ฯ ซึ่งการบรรพชาที่ไม่มีกรรมเป็นประโยชน์แก่เรือนนั้น ฯ บทว่า **ปพฺพเชยฺย** แปลว่า ฟังปฏิบัติ ฯ หลายบทว่า **อจิรวุจฺจิตาย ปริสาย เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิ** ความว่า สุกินน์ เมื่อบริษัท ยังไม่ลุกไป ก็ยังไม่ได้ทูลขอบรรพชากะพระผู้มีพระภาคเจ้า ฯ ถามว่า เพราะเหตุไร ฯ ตอบว่า เพราะในบริษัทนั้น มิตรอำมาตย์ที่เป็นญาติสายโลหิต ของสุกินน์นั้น มีอยู่มาก พวกมิตรอำมาตย์เหล่านั้น จะฟังจุดแม้ที่แขนออกไป ด้วยพูดว่า เจ้าเป็นลูกน้อยคนเดียวของพ่อแม่ เจ้าจะบวชไม่ได้ แต่นั้น สุกินน์ รู้ว่าอันตรายการบรรพชาจักมี จึงลุกขึ้นพร้อมกับบริษัทนั่นเอง เดินไปได้ หน่อยหนึ่ง ก็หวนกลับมาอีกด้วยอ้างเรื่องสรีริกิจบางอย่าง เข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้าแล้ว ก็ทูลขอบรรพชา ฯ เพราะเหตุนี้ ท่านพระอุบาลีเถระ จึงกล่าววว่า ครั้งนั้นแล สุกินน์กัณฑ์บุตร เมื่อบริษัทลุกไปแล้วไม่นานนัก ฯล ฯ ขอพระผู้มีพระภาคเจ้าโปรดให้ข้าพระองค์บวชเถิด ฯ ก็เพราะจำเดิมแต่ราหุลกุมารบรรพชามา พระผู้มีพระภาค ก็ไม่ทรงให้บุตรผู้ที่มีมารดาบิดาไม่อนุญาตบวช ฉะนั้น จึงตรัสถามสุกินน์นั้นว่า สุกินน์ ก็เธอเป็นผู้ที่มีมารดาบิดาอนุญาต ฯล ฯ เพื่อบวชแล้วหรือ ฯ เบื้องหน้าแต่จะไป บัณฑิตฟังดำเนินไป

ตามแนวพระบาลีนั้นแลแล้วทราบความอย่างนี้ในบทว่า **ตัม igr̥ṇīyā tīretuwa** นี้ ๑ เพราะการทอดทิ้งธุระนั่นเอง (สุทินนัถ์กัถ์นทบุตฺร) จึงให้กรณียกิจนั้น สำเร็จได้ ๑ จริงอยู่ จิตใจของสุทินนัถ์กัถ์นทบุตฺร ผู้มีฉันทะแรงกล้าในบรรพชา หาได้นึกคิดไปในกิจทั้งหลายมีประกอบการซื้อขายสินค้า การให้กู้และ ทวงหนี้เป็นต้น หรือในกิจพำนักขัดฤกษ์ไม่ ๑
